

УДК 658:021.282

DOI:10.5281/zenodo.11865018

Н.С. Ковалевська, канд. екон. наук, проф. (ДБТУ, Харків)

ЦИФРОВІ РІШЕННЯ ТА ГАРМОНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ТОРГІВЛІ ВІДПОВІДНО ВИМОГ ЄС

Нові об'єктивні умови функціонування підприємств торгівлі потребують докорінної зміни методів управління, підвищують вимоги до бухгалтерського обліку і зумовлюють необхідність посилення інформаційної, контрольної та прогностичної його функцій з метою прийняття обґрунтованих стратегічних рішень. Насьогодні прогресивною системою управління є система, яка дозволяє досягати стратегічних цілей суб'єктів бізнесу шляхом розбудови інформаційно-технологічної архітектури облікових даних із застосуванням засобів цифровізації. При цьому, цифровізація представляє собою докорінне перетворення, що полягає у проникненні новітніх цифрових технологій у бізнес-процеси, підвищенні продуктивності та нарощуванні комунікації зі споживачами [1, с. 57].

Цифрові рішення відіграють ключову роль у гармонізації облікових процесів підприємств торгівлі відповідно до вимог ЄС. Впровадження ERP-систем, автоматизація облікових процесів та використання систем бізнес-аналітики сприяють стандартизації, підвищенню точності та прозорості облікової інформації. Автоматизація облікових процесів за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення дозволяє значно підвищити ефективність облікових операцій. Програмні рішення, такі як бухгалтерські програми, дозволяють автоматизувати рутинні облікові завдання, забезпечують зберігання та обробку великих обсягів даних, а також інтеграцію з іншими системами підприємства. Системи бізнес-аналітики (BI) дозволяють підприємствам проводити глибокий аналіз облікових даних, що є важливим для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Використання BI-рішень (наприклад, Tableau, Power BI) сприяє візуалізації даних, що полегшує моніторинг фінансових показників та дозволяє швидко виявляти відхилення від планових показників. Наразі, активний розвиток отримали послуги хмарних обчислень, зокрема, в торговельній сфері, де завдяки загальним серверам постачальників хмарних послуг, охоплення підприємств торгівлі хмарними обчисленнями збільшилося за досліджуваний період утричі. Також з розвитком хмарних технологій та сервісів пов'язаний

аналіз «великих даних», необхідність якого виникла із прискоренням нагромадження великих масивів інформації та їх ускладненням. Динаміка кількості торговельних підприємств, що проводили аналіз «великих даних» за досліджуваний період, поки що залишається за більшістю джерел інформації негативною [2, с. 33]. В сучасних реаліях, згідно результатів проведеного дослідження, відбувається: постійне збільшення обсягів та розширення сфери електронної торгівлі через мережу Інтернет, яка стала конкурентоспроможним каналом реалізації товарів і послуг споживачам, порівняно з традиційними методами роздрібною торгівлі; збільшення активності та довіри споживачів до купівлі товарів у мережі Інтернет, тому актуальною є вимога зростання рівня безпеки в процесі купівлі товарів і послуг в Інтернеті; зростання частки користувачів, що купують товари і послуги із мобільних пристроїв – смартфонів чи планшетів, тому, розробляючи сайти та інтернет-магазини, підприємцям слід звернути увагу на їх адаптацію до мобільних пристроїв й формувати відносини із покупцями через мобільні додатки, месенджери, постійно відстежувати та аналізувати контент, що формується самими покупцями.

Використання новітніх цифрових рішень є нагальною потребою часу для забезпечення необхідної гармонізації облікових процесів відповідно до вимог ЄС. Саме гармонізація облікових стандартів відповідно до міжнародних норм забезпечує підприємствам торгівлі доступ до глобальних ринків, підвищує їхню конкурентоспроможність та сприяє сталому розвитку. До заходів імплементації Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, належить адаптація національного законодавства у сфері бухгалтерського обліку до вимог ЄС. При цьому, важливі питання, які стосуються методології формування фінансової звітності в умовах євроінтеграційних процесів, залишаються невирішеними. Це стосується насамперед гармонізації фінансової звітності, а також визначення основних шляхів її вдосконалення з урахуванням імплементації Директиви 2013/34/ЄС та МСФЗ [3]. У Європейському союзі бухгалтерський облік та фінансова звітність регулюються 10 основними діючими директивами, а впровадження положень директив в країнах-членах ЄС відбувається шляхом широкого обговорення громадськими організаціями та науковцями, аналізу положень, які передбачають вибір певного варіанту. Положення Директиви надають можливість підприємствам залучати кошти інвесторів не виходячи на фондовий ринок, але деякі положення останніх Директив є суперечливими, та можуть впроваджуватися в національну систему обліку і аудиту після глибинного аналізу та обговорення фахівцями. Найбільшою

розбіжністю, яка існує між вітчизняною та європейською системами – є різні параметри, за якими відбувається поділ підприємств на малі, середні та великі [4, с. 154]. У свою чергу, це заважає формуванню уніфікованих з європейськими стандартів та сфери використання МСФЗ для вітчизняних підприємств торгівлі. Окремо потрібно зазначити, що серед країн ЄС не існує єдиного уніфікованого підходу до застосування плану рахунків комерційних підприємств [5, с. 87]. При цьому, перевагою Директиви 2013/34/ЄС є дозвіл компаніям складати баланси та звіти про прибутки й збитки пропорційно до їх розмірів та інформаційних потреб користувачів фінансової звітності.

Таким чином, в умовах цифровізації економіки перед багатьма суб'єктами бізнесу постає проблема пришвидшення формування, сприйняття та аналізу інформації. Інтеграція цифрових рішень у облікові системи підприємств торгівлі є невід'ємною складовою успішного функціонування в сучасному глобалізованому економічному середовищі. Гармонізація облікових стандартів є ключовим елементом забезпечення відповідності вимогам ЄС, що забезпечує прозорість фінансових звітів, підвищує довіру інвесторів та полегшує доступ до міжнародних ринків капіталу.

Інформаційні джерела

1. Нестеренко І.В., Чміль Є.Л. Диджиталізація формування облікової інформації про інноваційну діяльність суб'єктів бізнесу. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2023. Вип. 6 (6), С. 56–62. DOI: <https://doi.org/10.32782/dees.6-11> URL: <https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/39825>
2. Ковалевська Н.С., Нестеренко І.В., Янчева І.В., Лопін А.О. Диджиталізація обліково-аналітичного забезпечення природоохоронної діяльності підприємства. *Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг*. 2021. Вип. 1(33). С. 32-43. URL: <https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/3302>
3. European Union: Financial reporting differences in Europe. URL: <https://www.mondaq.com/uk/accountingstandards/733360/financial-reporting-differences-in-europe>
4. Kashchena N., Kovalevska N., Nesterenko I. Organizational and methodological aspects of audit of integrated reporting of enterprise. *Zeszyty naukowe wyższej szkoły technicznej w Katowicach*. 2022. No 14. P. 153-164. DOI: 10.54264/0040. URL: <https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/9999>
5. Демко І. І., Марущак В. В. Порівняння національних та міжнародних стандартів (положень) бухгалтерського обліку щодо оформлення фінансової звітності підприємств. РСЕСГЕП, 15–16 грудня 2022 року. Тернопіль. 2022. С. 87–88. URL : <http://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/39916>